

رواج تمبر

...مطالعه در بعضی زمینه‌ها (مثل ایجاد تشکیلات راه‌آهن، امکانات راه‌سازی، چینی‌سازی و بالاخره تشکیلات پستی و غیره) از کارهای این هیات بود و هرچند ماه یک بار یکی از اعضای هیات با مراجعت به ایران و آوردن وسائل خریداری شده جدید و کسب دستورات، مجدداً به محل ماموریت خود در فرانسه مراجعت می‌کرد.

...مطالعه در بعضی زمینه‌ها (مثل ایجاد تشکیلات راه‌آهن، امکانات راه‌سازی، چینی‌سازی و بالاخره تشکیلات پستی و غیره) از کارهای این هیات بود و هرچند ماه یک بار یکی از اعضای هیات با مراجعت به ایران و آوردن وسائل خریداری شده جدید و کسب دستورات، مجدداً به محل ماموریت خود در فرانسه مراجعت می‌کرد.

به دنبال علی که گفته شد، شاه در طی این سال‌ها مجبور شد در اداره امور مملکتی تغییراتی هرچند جزئی و سطحی ایجاد نماید و اقداماتی در جهت بهبود اوضاع اجتماعی مردم انجام دهد که اهم آن عبارت است از:

– تهیه اوراق دولتی مخصوص با نشان شیر و خورشید برای کلیه احکام و اسناد دولتی – فرستادن دانشجو به اروپا – استفاده از جوانان در اداره امور مملکت – کشیدن خطوط تلگراف – ایجاد راه‌های جدید پستی و چاپاری و ارابه‌رو – تغییرات جدید در دولت و دادن اختیارات به وزرا – ایجاد صندوق عرایض و رسیدگی مستقیم به شکایات مردم به کمک تشکیلات چاپاری موجود در کشور – شرکت در نمایشگاه بین‌المللی پاریس – تهیه و بکار بردن تمبر پستی در تشکیلات پستی.

چون ایجاد تشکیلات پستی جدید و رایج شدن تمبر پست در ایران مورد بحث ما است به شرح آن می‌پردازیم. به دنبال تصمیم جدی شاه برای مدرن کردن پست ایران حسن‌علی‌خان امیرنظام گروسی وزیر مختار ایران در پاریس احضار شد. علی که شاه را وادار کرد از حسن‌علی‌خان در این کار استفاده کند متعدد بود:

اولاً امیرنظام در فرانسه به علت معاشرت با امپراطور (ناپلئون سوم) و وزراء از اعتبار و احترام خاصی برخوردار و فردی شناخته شده بود لذا دسترسی وی به کارشناسان وزارت پست و ضرابخانه فرانسه و در نتیجه به متخصصین تهیه کلیشه و چاپ تمبر آسان بود.

ثانیاً تهیه کلیشه تمبر توسط امیرنظام به علت داشتن سابقه این کار خیلی بهتر و راحت‌تر انجام پذیر بود زیرا به طوری که از متن یکی از نامه‌های وی معلوم می‌شود نامبرده در انجام این کار سابقه داشت قبلاً نیز برای استفاده در تذکره جهت وزارت خارجه مهرهائی تهیه کرده بوده است.

امیرنظام در اوایل سال 1282 هـ ق با بعضی از اعضاء سفارت از جمله حاجی محسن‌خان سرتیپ نایب اول سفارت (که بعدها به معین‌الملک و مشیرالدوله نیز ملقب شد) خود را به تهران رسانیدند و بعد از کسب دستورات لازم احتمالاً در مورد بررسی وضع سرویس‌های پستی فرانسه و چگونگی تهیه تمبر پست (تهیه طرح مناسب و وسایل لازم برای چاپ) برای استفاده از آن در پس ایران... مجدداً در آخر شوال همان سال به فرانسه مراجعت کردند.

در مورد ورود این هیأت به پاریس در مرآت البلدان و منتظم ناصری فقط با اشاره‌ای مبهم به ذکر ورود سفرای مبارک به پاریس قناعت کرده، از تاریخ دقیق ورود هیأت به پاریس و اعضای آن چیزی ننوشته‌اند ولی در مجله‌ای متعلق به موزه پست پاریس به نام «کلکسیونر تمبر پست» La Collectionneur Timbres Poste که هر پانزده روز یک بار در پاریس منتشر می‌شد در شماره 14 مورخه پانزدهم اوت 1865 میلادی نوشته است:

«بر طبق نامه رسمی که در دست ماست آقای «سرتیپ محسن خان هادی» مأمور مخصوص اعلیحضرت شاهنشاهی ایران در پاریس دستور تهیه تمبرهای پستی را داده‌اند که به زودی خواهیم دید.»

ه:نامه اطلاعات
ع:لیرضا ملایی